

De teek

Teken hebben net als alle spinachtigen acht poten, maar onderscheiden zich van de meeste spinachtigen, zoals de echte spinnen, onder andere doordat er geen duidelijke scheiding tussen kopborststuk en achterlijf bestaat.

De kop

De kop van een teek is zeer klein, samen met het borststuk nauwelijks zichtbaar. De kop draagt verschillende monddelen. In het midden zit een zuigsnuit, die doet

denken aan een tong en bestaat uit een met weerhaken getand steek-orgaan. In het speeksel van een teek zit zowel een verdovende stof als een stof die de bloedstolling tegengaat.

Een tekenbeet wordt door de plaatselijke verdoving niet gevoeld, de stollingsremmer zorgt ervoor dat de teek bloed kan blijven zuigen omdat er geen stolsel wordt gevormd. Harde teken scheiden na zich in de huid te hebben geboord een aparte lijmstof uit waarmee ze zich zeer goed vasthechten.

Levenswijze

Teken zitten te wachten tot een gastheer langskomt in struikgewas, lage bomen maar vooral op vochtige grassprietten. Teken gaan extreem zuinig met hun energie om en kunnen meer dan een jaar zonder voedsel, sommige soorten wel 5 jaar.

De ontwikkelingscyclus van 'de teek' kan, afhankelijk van de omstandigheden, tussen 1,5 en 7 jaar duren.

Teken detecteren hun potentiële gastheer door de uitgestraalde lichaamswarmte, en wellicht ook door geurdetectie. Een teek kan enige dagen tot enkele weken op dezelfde gastheer blijven zitten.

Ze kunnen via de benen van de gastheer/vrouw omhoog klimmen en nestelen zich bij voorkeur in huidplooiën, maar ook wel gewoon op een voet, been of arm. Daarbij is de teek in staat om onder de kleding te kruipen.

Een teek loopt meestal enige minuten rond op zoek naar een optimale plaats alvorens zich in de huid vast te bijten.

Naast in het wild voorkomende zoogdieren, worden vooral schapen, konijnen, egels, honden, katten en mensen gebeten.

Mannelijke teken zijn zeer klein, hier een teek vergeleken met de kop van een lucifer.

Jonge tekenlarven zijn slechts ca. 1 mm groot. Een vrouwelijke teek kan sterk uitzetten tijdens het opzuigen van bloed.

De meeste tekenbeten worden opgelopen in de periode van april tot september.

Een teek kan tijdens een natuurwandeling in b.v. duinen worden opgelopen maar ook in de tuin of in stadsparken, vooral als men zich daarbij door struiken, nat gras of begroeiing begeeft.

De mens als slachtoffer, tekenziekten

De rode vlek op de huid is een symptoom van de Lymeziekte, een dokter moet worden geraadpleegd. De rode vlek verschijnt niet altijd. Sommige teken dragen ernstige ziekten over zoals de ziekte van Lyme die tot verlamingsverschijnselen kan leiden.

Foto: De kringvormige vlek of Erythema migrans

Teek verwijderen

Een tekensteek voelt men eerst niet maar na enige tijd van hechting kan men een soort van muggenprik of jeuk voelen. Verwijder de teek zo snel mogelijk.

Het is van belang dat de teek bij het verwijderen niet wordt beschadigd: dat houdt in, niet aan de teek trekken of draaien. De teek mag niet worden geplet, samengeknepen of doorboord. De plek ook niet met alcohol of olie behandelen. Het kan dan gebeuren dat de teek zijn maaginhoud leegt in het lichaam van het slachtoffer. Het besmettingsgevaar wordt daardoor vele malen groter.

De teek dient met een gewone pincet, tekenlepel of tekenkaart zo dicht mogelijk bij de huid te worden vastgeklemd of ingeschoven en verwijderd. Een teken tang kan, maar werkt lastiger bij jonge, kleine teken van 1-2 mm.

Tekenlepel

Er is tegenwoordig een speciale lepel om teken te verwijderen zonder dat deze worden samen-geknepen of platgedrukt. De lepel moet met het brede deel van de V-inkeping op de huid geplaatst worden, zo dicht mogelijk bij de teek. Met een lichte druk op de huid wordt de lepel richting de teek bewogen zodat het smalle deel van de inkeping de teek omsluit. Met een gelijkmatige voorwaartse schuifbeweging wordt de teek verwijderd.

Door de vorm van de tekenlepel kan men ook een kleine teek zelf verwijderen uit moeilijk bereikbare plaatsen, zoals de lies en knieholte. Het is niet de bedoeling te wrikken of draaien, alleen voorwaarts schuiven. Door de speciale vorm (bolvorm) is er weinig raakvlak met de huid zodat de lepel goed over de huid schuift en waardoor een teek na verwijdering wordt opgevangen in de lepel en niet wegrolt.

IVN Tekenkaart

Voor iedereen die regelmatig in de natuur komt is de tekenkaart een onmisbaar attribuut. Een in de huid vastgehechte teek kan met behulp van de tekenkaart verwijderd worden. Gemakkelijk mee te nemen in de portemonnee of borstzak. Kost € 3,50 incl. btw, met aankoop steun je IVN.

Voorkomen van tekenbeten

Er zijn speciale sokken, gels en spuitbussen te koop die men als voorzorg kan gebruiken. Deze middelen bevatten bestrijdingsmiddelen in toegestane mate en zijn meestal afdoende. Laat u informeren door de apotheek of drogist. Bewaar een volgezogen teek (na enkele dagen) om op te kunnen sturen naar laboratoria voor onderzoek borealia. Hierdoor kan sneller besmetting worden vastgesteld.

Kledingtips

Lange broek, schoen met sokken, T-shirt of trui met lange mouwen. Het is raadzaam om de broekspijpen in te sokken doen.

Het Streekbos

Helaas, de teek kan ook voorkomen in het Streekbos. Blijf alert in de zomermaanden. Na het verlaten van het bos of 's avonds (laten) controleren van het volledige lichaam op teken kan een infectie voorkomen. Zie voor actuele informatie: www.tekenradar.nl
Raadpleeg bij twijfel altijd uw huisarts.

IVN afd. West-Friesland

Instituut voor Natuureducatie & Duurzaamheid
Streekbos Paviljoen, Veilingweg 21a
1611 BN Bovenkarspel

Telefoon 0228 520486

E-mail secretaris@ivn-westfriesland.nl

Website www.ivn-westfriesland.nl

Twitter <https://twitter.com/ivnstreekbos>

Facebook www.facebook.com/IVNWestfrieslandBovenkarspel

FB/TB mei 2019

ivn natuur
educatie
West-Friesland

De Teek

IVN afd. West-Friesland

Instituut voor Natuureducatie & Duurzaamheid
Streekbos Paviljoen, Veilingweg 21a
1611 BN Bovenkarspel